

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

HANKESUUNNITTELUKOULUTUS MAASEUDUN KEHITTÄJILLE

Tilaaaja	Maaseutuverkostoyksikkö http://www.maaseutu.fi/fi/index/maaseutuverkosto.html
Toteuttaja	Seinäjoen ammattikorkeakoulu www.seamk.fi
Kouluttajat	Sinikka Koivunmäki www.liiveri.net Nina Harjunpää www.epky.fi

Harjunpää & Koivumäki

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SUPPEA JOHDATUS HANKESUUNNITTELUN IHMEELLISEEN MAAILMAAN

Hanke on määrääjassa toteutettu, suunnitelmaan perustuva, kehittämiseen pyrkivä toimi, johon on käytössä tietyt resurssit.

Hankesuunnitelma on paperi, josta selviää, mitä on tarkoitus tehdä (kuka tekee, mitä, missä, milloin, kenelle, miksi, mitä maksaa, miten rahoitetaan...). Se on työsuunnitelma, josta voi hankkeen aikana tarkistaa, mitä on luvattu tehdä ja mitä on suunniteltu.

Rahoitushakemus tehdään rahoittajan toivomassa muodossa, yleensä lomakkeelle. Se on hankesuunnitelman tiivistelmä. Lomakkeen liitteenä täytyy olla myös varsinainen hankesuunnitelma ja muut rahoittajan edellyttämät liitteet.

Rahoitushakemuksesta ilmenee aina myös **rahoitussuunnitelma**, eli se, kuinka hakija aikoo rahoittaa tekemisensä.

Rahoituspäätöksellä rahoittaja sitoutuu rahoittamaan hakijan hankesuunnitelmassa lupaamat asiat.

Jos hankesuunnitelmaan pitää tehdä matkan varrella muutoksia, siihen haetaan lupa rahoittajalta etukäteen!

HANKESUUNNITELMASSA KERROTAAN SEURAAVAT ASIAT

Kuvaa kehitettävä asia ja kehittäjät

Kerro lyhyesti, keitä olette, mistä tulette, miten asia on tullut esille ja mitä parannetaan.

Kerro lähtötilanne

Kuvaa, mistä lähdetään liikkeelle.

Mitä asian eteen on tehty aiemmin?

Kehitettävää

Mikä asiassa mättää, mitä kehitetään?

Kenen hyväksi kehittämistyötä tehdään, ketkä hyötyvät (edunsaajat)?

Tavoitteet ja miten niihin pääsyä mitataan

Mikä on hyvä lopputulos, mihin tilanteeseen halutaan päästä? Miten voit ”todistaa”, että siihen päästiin?

Jaa tavoitteet osiin!

Aikataulu: kauanko koko hanke kestää, entä osien kesto?

Keinot

Mitä **konkreettisia** ”temppuja” pitää tehdä, jotta tavoitteeseen päästään?

Tekijät ja muut resurssit (esim. tilat, kontaktit, ympäristö)

Mitä teillä jo on? Mitä muuta tarvitsette, että suunnitellut ”temput” voidaan tehdä?

(tässä luodaan pohjaa kustannusarvion tekemisellekin)

Yhteistyötahot

Mitä yhteistyökumppaneita teillä on? Keitä muita tarvitsette? Ovatko yhteistyökumppanit suostuneet mukaan?

Kriittiset kohdat

Mikä on vaikein asia tavoitteen saavuttamisessa? Kuinka vaikeuden voittamiseen voi varautua etukäteen? Missä voi mennä pieleen?

Tiedotus

Keiden pitää tietää tekemisistänne ja missä vaiheessa? Miten tieto saadaan tarvitseville? (huomioi tämä kustannusarviossa)

Rahoitus

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Onko elämää hankkeen jälkeen?

Miten toimintaa jatketaan hankerahan loputtua? Mitä tehdään seuraavaksi?

Muu! Muista tiedottaa yhteistyökumppaneille!

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kustannusarvio (kehittämishanke). Eri rahoittajilla on eri käytäntöjä, tässä jotakin yleistä:

Palkkauskulut - työntekijän/-tekijöiden palkka sivukuluineen	
Ostopalvelut ja palkkiot - esimerkiksi mainostoimiston palvelut, kouluttajat, asiantuntijat...	
Vuokrat - työhuone, tilaisuuksien pitopaikat ym - muut vuokratulot	
Kokouspalkkiot -ohjausryhmän kokouspalkkiot	
Matkat -työntekijän matkat -asiantuntijoiden matkat -kotimaan- ja ulkomaanmatkat eriteltynä	
Muut kulut (eriteltynä) - kynät, kumit, viivoittimet, paperit, kopiokulut, postituskulut, kirjekuoret, ...	
Luontoissuoritukset - talkoot ja muu vastikkeeton työ, taas eroja rahoittajien kesken!	Jos luontoissuoritusta on, niin sama summa sekä kuluihin että rahoitussuunnitelmaan, ne kuittaavat toisensa.
Kokonaiskustannukset yhteensä	
Hankeen tulot	Vähennetään aina menoista
Kustannusarvio yhteensä (kun tulot vähennetty)	Sama loppusumma sekä kuluihin että rahoitussuunnitelmaan.

Rahoitussuunnitelma

Eri rahoittajista ja hanketyypistä riippuu, mikä on julkisen tuen osuus. Karkeasti sanoen noin 15-100%, joten vastaavasti oman rahan tarve vaihtelee 85-0%:n välillä.

Yksityinen rahoitus - omaa tai osallistujilta kerättyä rahaa -luontoissuoritus on osa yksityistä rahoitusta jos rahoittajan kanssa on niin sovittu. Yleensä hyväksytään vain tietty osa, ei voi korvata kokonaan yksityistä rahoitusta.										
Julkinen rahoitus (tuki)										
<table border="1"><tr><td>Kunnat</td><td></td></tr><tr><td>Valtio</td><td></td></tr><tr><td>EU</td><td></td></tr></table>	Kunnat		Valtio		EU		<table border="1"><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr><tr><td></td></tr></table>			
Kunnat										
Valtio										
EU										
YHTEENSÄ	Sama loppusumma sekä kuluihin että rahoitussuunnitelmaan.									

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

YHTEISTYÖSOPIMUS HANKKEEN TOTEUTAJIEN KESKEN

Jos hankkeella on monta toteuttajaa, niiden kesken on syytä tehdä kirjallinen yhteistyösopimus. Sivulta <http://www.tekes.fi/rahoitus/yritys/juridi/yhteistyosopimus.html> löytyy linkki Tekesin suomenkieliseen yhteissopimusmalliin, jota voi soveltaa. Vilkaise myös sopimusopasta http://www.tekes.fi/eu/fin/julkaisut/7po_sopimusopas/Konsortiosopimus_luku.html. Muista, että nämä ohjeet on tehty erityisesti suuria tuotekehitys- ja tutkimushankkeita sekä kansainvälisten kumppaneiden kanssa toteutettavia hankkeita varten.

Tämä Tekesissä laadittu <http://www.tekes.fi/rahoitus/yritys/juridi/yhteistyomuistilista.html> muistilista sisältää asioita, joista sopimista on aihetta ainakin harkita yhteistyökumppaneiden kesken. Luonnollisesti kaikkiin yhteistyösopimuksiin ei ole tarpeen sisällyttää kaikkia muistilistassa mainittuja asioita.

1. Sopimuksen osapuolet ja heidän viralliset edustajansa
2. Sopimuksen tausta ja tarkoitus
3. Sopimuksessa esiintyvien termien määritelmät
4. Hankkeen sisältö ja aikataulu
5. Hankkeen koordinaattori ja sen tehtävät
6. Hankkeen johtoryhmä ja sen tehtävä sekä yhteistyön mahdollinen muu hallinto
7. Osapuolten erityistehtävät
8. Yhteistyön rahoitus (oma, ulkopuolinen)
9. Yhteiset ja eri osapuolten omat kustannukset ja menettely niiden kanssa
10. Osapuolten velvollisuudet ja vastuu (eri tahoja kohtaan)
11. Alihankkijoiden käyttö; alihankkijoiden asema, oikeudet ja velvollisuudet
12. Hankkeen käyttöön toimitettava tausta-aineisto, tiedot, laitteet, muu materiaali
13. Omistus- ja käyttöoikeudet tausta-aineistoon, mukaan lukien aineettomat oikeudet (antaja, saaja, oikeuksien laatu, oikeuksien kohde, oikeuksien ulottuvuus)
14. Hankkeen tulosten dokumentointi
15. Omistus- ja käyttöoikeudet tulosaineistoon, mukaan lukien aineettomat oikeudet (saaja, oikeuksien laatu, oikeuksien kohde, oikeuksien ulottuvuus)
16. Tulosten suojaaminen ja vastuu suojaamiskustannuksista
17. Henkilöstön oikeudet tulosaineistoon, mahdollinen oikeuksien siirtyminen
18. Yhteistyön valvonta
19. Raportointi (väliraportit, loppuraportointi)
20. Salassapito ja julkisuus
21. Muutokset sopimukseen
22. Sopimuksen siirto
23. Sopimuksen voimassaoloaika
24. Sopimuksen purkaminen
25. Yksittäisen osapuolen eroaminen ja erottaminen
26. Menettely, oikeudet ja velvollisuudet sopimuksen voimassaoloajan päätyttyä
27. Sopimuksen osittainen pätemättömyys tai mitättömyys

Seamk tutkimus- ja kehittämisspalvelut
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasio:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

28. Sopimussakko, vahingonkorvaus
29. Ylivoimainen este
30. Sovellettava laki
31. Riitojen ratkaisu
32. Sopimuksen mukaisten tiedonantojen antotapa
33. Sopimuksen johdanto, otsikot, sopimuskappaleet ja liitteet sekä sopimuskieli
34. Sopimuksen ja liitteiden etusijajärjestys
35. Aiemmat sopimussuhteet

HANKKEEN HALLINNOIJAN TEHTÄVIÄ

Hankkeen hallinnoija on se organisaatio (yritys, kunta, oppilaitos, yhdistys tms.), joka on jättänyt rahoittajalle allekirjoitetun projektihakemuksen. Hallinnoija on kokonaisvastuussa hankkeen toteutuksesta rahoittajan hyväksymän projektisuunnitelman mukaisesti, kustannus- ja rahoitusosio mukaan lukien. Hallinnoija vastaa suhteessa rahoittajaan myös mahdollisten toteuttamiseen osallistuvien osatoteuttajien toiminnasta – siksi kannattaa neuvotella ja varmistaa jo etukäteen, mitä tämä yhteistyö osapuolilta vaatii ja tehdä kirjallinen sopimus asiasta.

Hallinnoija

- esittää rahoittajalle hyväksyttäväksi projektin aloittamisen, mahdolliset projektisuunnitelman muutokset, keskeyttämisen ja päättämisen
- hoitaa yhteydenpidon rahoittajiin ja hankkeen kohderyhmään
- nimeää projektin ohjausryhmän ja kutsuu sen kokoon
- vastaa siitä, että projektilla on käytettävissä tarvittavat henkilö- ja tilaresurssit, on työnantaja
- huolehtii siitä, että projektin asiakirjat allekirjoittaa toteuttajaorganisaation nimenkirjoitusoikeuden omaava henkilö. Johtosäännössä, yhtiöjärjestyksessä tai vastaavassa on mainittu kenellä on oikeus allekirjoittaa organisaation viralliset sopimukset ym. asiakirjat
- huolehtii hankkeen kirjanpidosta ja tilintarkastuksista rahoittajan vaatimusten ja kirjanpitolain mukaisesti
- huolehtii, että kaikissa hankkeen papereissa (kuitit, maksatushakemukset, raportit, ohjausryhmien pöytäkirjat jne) näkyy hankkeen projektikoodi
- noudattaa hankkeen hankinnoissa julkisia hankintoja säätelevää lainsäädäntöä tai muuta rahoittajan edellyttämää menettelyä
- kustannusten on oltava tukikelpoisia
- pitää hankkeella omaisuusluettelo
- huolehtii siitä, että hankkeen asiakirjat säilytetään rahoittajan edellyttämällä tavalla ja ilmoittaa säilytyspaikan rahoittajille
- varautuu siihen, että hankkeelle voidaan tehdä tarkastuksia ja valvontakäyntejä

Hallinnoijalla on hankkeen työntekijöiden työnantaja. Sillä on työntekijöitä kohtaan normaalit työnantajan velvollisuudet. Niihin kuuluvat esimerkiksi velvollisuus tehdä työsopimus, maksaa palkkaa (myös sivukulut), järjestää työterveyshuolto sekä velvollisuus huolehtia työolosuhteista.

MAASEUTUVERKOSTO

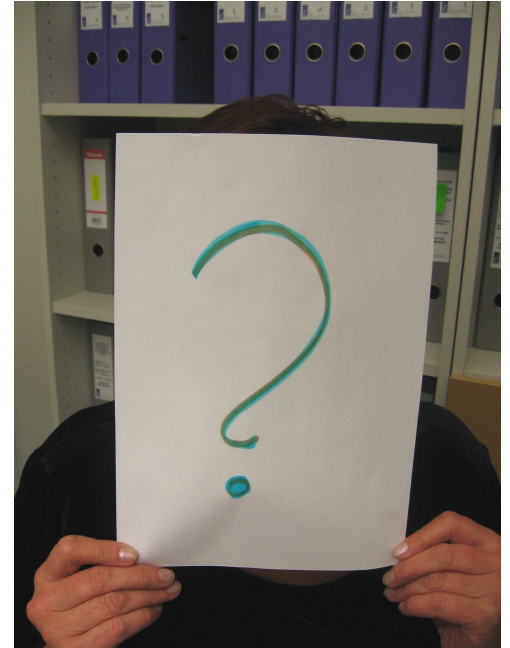
Seamk tutkimus- ja kehittämisspalvelut
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖNÄ TOIMIMINEN

Mitä kuuluu hankevetäjän ammattitaitoon?

- kyky saada haluttomat tekemään mahdolltomia (takataskussa muutama aktivointikeino)
- verkostojen rakentaminen ja käyttö
- sisältöasiat: kehitettävän asian tunteminen
- tiedonhakutaidot
- tultava toimeen erilaisten ihmisten kanssa
- neuvottelutaidot
- hallinto: paperityöt ovat osa kokonaisuutta
- luontoisetuna todennäköinen pääsy arvostelun kohteeksi
- epävarmuuden sietokyky
- luovuus, kekseliäisyys
- vähintään välttävä laskutaito
- kyky saada rahat riittämään...
- innostus ei ole haitaksi
- kyky sammuttaa kännykkä
- taito sanoa ei
- kyky pitää huolta omasta jaksamisesta
- kirjoitustaitoa, atk-taidot, ajokortti, kielitaitoa, ym.

Työstä selviämistä helpottaa

- Etsi lajitovereita!
- Keskustele heidän kanssaan, älä pidä yllä onnellisuusmuuria vaan ole rehellinen. Vaihda kokemuksia ja tietoja.
- Pidä yhteyttä rahoittajiin ja sidosryhmiisi.
- Tiedota.
- Ota kohderyhmäsi mukaan suunniteluun ja toteutukseen toimijoina, ei kohteena.
- Älä pelkää ohjausryhmää.

TIEDOTTAMINEN

PERUSFAKTTAA HANKETIEDOTTAMISESTA

- Tiedottaminen on AINA väistämätön osa hanketta.
  - Tiedota alussa, keskellä, lopussa ja hankkeen jälkeen.
  - KENELLE? Rahoittajille ja muille sidosryhmille.

MUISTA!

Tiedottaminen on hankkeen elinehto ja mahdollisen jatkumisen edellytys.

KUN TIEDOTAT:

TIEDOTA vain silloin, kun sinulla on asiaa.

POHDI, mikä on hankkeen pääasia.

MIKSI YHTEISÖ VIESTII?

1. Yhteisössä viestitään, jotta arkipäivän toiminnot sujuisivat.
2. Yhteisöä pitää profiloida. Profiloitua tarvitaan, jotta yhteisökuva olisi halutunlainen.
3. Yhteisön pitää informoida sen sisällä olevia (sisäinen viestintä) ja ulkopuolisia ryhmiä (ulkoinen viestintä).
4. Viestintää tarvitaan kiinnittämään yhteisön jäsenet yhteisöön. Kiinnittäminen on tärkeää varsinkin suhteen alussa, mutta myös suhteen aikana. ”*Me henki.*”

Kun tiedostat, muista: HANKKEELLA ON LUKUISIA SIDOSRYHMIÄ

- Yhteistyöryhmiä ovat yleensä *henkilöstö ja lähimmät yhteistyökumppanit, asiakkaat, omistajat, rahoittajat, yhteiskunnalliset päättäjät, liitot, järjestöt, joukkoviestimet, oppilaitokset, yliopistot ja korkeakoulut.*

JOKU VIISAS ON SANONUT:

*Yhteisö menestyy sitä paremmin,
mitä paremmin se osaa palvella sidosryhmiään.*

HANKETIEDOTTAMISEN MUISTILISTA

- Tee itsellesi tiedotussuunnitelma.
  - Milloin, mitä, kenelle, miten?
  - Listaa kanavat, joita pitkin voit tiedottaa.
  - Tee listat sidosryhmistä.
  - Laadi itsellesi perustiedotteen runko äkillisten tilanteiden varalle.
  - Ole aktiivinen! Älä odota, että sinuun otetaan yhteyttä.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoisto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

ORGANISAATIOITA

Maakuntien liitot <http://www.reg.fi/index.html>

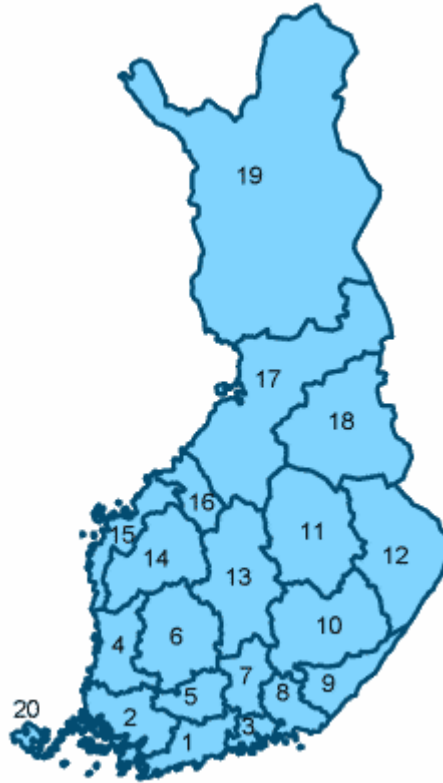
”Maakuntien liitot ovat kunnallisen itsehallinnon periaatteiden mukaan toimivia lakisääteisiä kuntayhtymiä. Liitot toimivat lakisääteisenä

aluekehitysviranomaisena sekä maakuntakaavoitusviranomaisena ja ovat siten maakunnan johtavia suunnittelu- ja edunvalvontayksiköjä.

Kunnalliseen demokratiaan nojaten ne ovat alueensa yhteisen tahdon muodostajia ja työskentelevät maakuntansa henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Liittojen toimialaan kuuluu myös muita kuin laissa säädettyjä tehtäviä. Liitot toimivat maakunnan kehittämisen keskuksina. Ne ajavat maakunnan, sen kuntien, väestön ja elinkeinoelämän etuja, tuottavat tutkimuksia, suunnitelmia ja selvityksiä.

Maakunnan liitto on myös maakunnan eri vaikuttajatahojen yhteistyöorganisaatio.”

1. Uusimaa
2. Varsinais-Suomi
3. Itä-Uusimaa
4. Satakunta
5. Häme
6. Pirkanmaa
7. Päijät-Häme
8. Kymenlaakso
9. Etelä-Karjala
10. Etelä-Savo
11. Pohjois-Savo
12. Pohjois-Karjala
13. Keski-Suomi
14. Etelä-Pohjanmaa
15. Pohjanmaa
16. Keski-Pohjanmaa
17. Pohjois-Pohjanmaa
18. Kainuu
19. Lappi
20. Åland

Oman maakunnan liiton www-sivuilta kannattaa hakea tietoa oman maakunnan ohjelmista ja kehittämisen painotuksista.

Kunnat http://www.kunnat.net/k_etusivu.asp?path=1

”Suomessa oli vuoden 2008 alussa 415 kuntaa, joista Manner-Suomessa on 399 ja Ahvenanmaalla 16. Kaupunkeja on 113. Kaksikielisiä kunnista on 44 ja ruotsinkielisiä 19. Kunnat järjestävät kansalaisten peruspalvelut, joista tärkeimpiä ovat sosiaali- ja terveydenhuolto, opetus- ja sivistystoimi sekä ympäristö ja tekninen infrastruktuuri.”

Seamk tutkimus- ja kehittämisspalvelut
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

TE-KESKUS www.te-keskus.fi

”TE-keskukset tukevat ja neuvovat yrityksiä niiden elinkaaren kaikissa vaiheissa ja osallistuvat innovaatioympäristön kehittämiseen. Ne hoitavat alueellista työvoimapolitiikkaa sekä edistävät maatilatalouden ja maaseutuelinkeinojen kehittymistä. TE-keskusten toimintaa ohjaavat työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä sisäasiainministeriö.”

Läänit ja lääninhallitukset

<http://www3.intermin.fi/Aluejaot/Aluejaot>

<http://www.laainhallitus.fi/lh/lansi/home.nsf/pages/45923C6EB48864A3C2256BEA0036F658?opendocument>

1. Etelä-Suomi, 2. Länsi-Suomi, 3. Itä-Suomi,
4. Oulu, 5. Lappi ja 6. Ahvenanmaa

” **Länsi-Suomen lääninhallituksen palvelu- ja tehtävästrategia:** Lääninhallitus toteuttaa seitsemän ministeriön alaisia valtion aluehallinnon asiantuntijatehtäviä sekä ohjaa alaistaan hallintoa”
Länsi-Suomen lääninhallituksen osastot:
Kilpailu- ja kuluttajaosasto, liikenneosasto, oikeushallinto-osasto, pelastusosasto, poliisiosasto, sivistysosasto, sosiaali- ja terveystieteiden osasto ja hallinto-osasto.”

Seamk tutkimus- ja kehittämisspalvelut
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Maaseudun toimintaryhmät <http://www.maaseutu.fi/fi/index/toimintaryhma.html>

” Toimintaryhmä on rekisteröity yhdistys, joka kannustaa maaseudun asukkaita kehittämään omaa kotiseutuaan, lisäämään sen viihtyisyyttä sekä synnyttämään uusia työpaikkoja ja yrityksiä.”

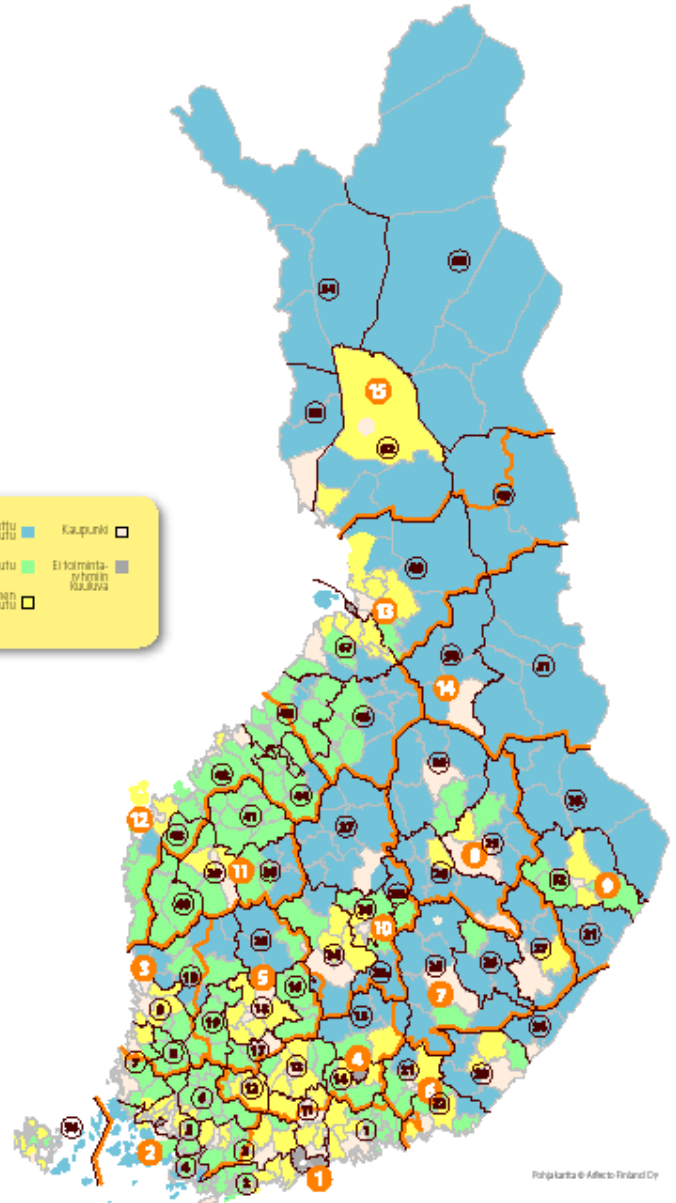
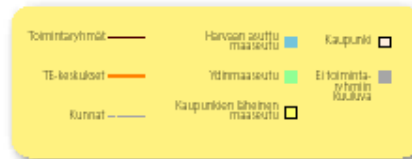
Lue toimintaryhmien esite osoitteessa

http://www.maaseutu.fi/attachments/50c24StK8/5yMK0DFyy/Files/CurrentFile/Leader_Esite_Suomi_NETTIRES.pdf.

TOIMINTARYHMÄT

Manner-Suomessa

- 1. Maaseudun kehittämissyhdystys SILMU ry
- 2. Pomoväst rf
- 3. Ykkösakseli ry
- 4. Isamma bät - samassa veneessä rf ry
- 5. Varsin Hyvä ry
- 6. Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry
- 7. Maaseudun kehittämissyhdystys Ravakka ry
- 8. Pyhäjärvisseutu ry
- 9. Karhuseutu ry
- 10. Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry
- 11. Eteläisen maaseudun osajaajat EMO ry
- 12. LounaPlusa ry
- 13. Linnaseutu ry
- 14. Eteläisen Päijät-Hämeen maaseudun kehittämissy
- 15. Päijänne-Leader ry
- 16. Pomoottori ry
- 17. Pirkan Helmi ry
- 18. Kantri ry
- 19. Joutsenten reitti ry
- 20. PoKo ry
- 21. Pohjois-Kymen Kasvu ry
- 22. Kehittämissyhdystys Sepra ry
- 23. Länsi-Saimaan kehittämissyhdystys ry
- 24. Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry
- 25. Veej'jakaja ry
- 26. Rajupusu Leaderry
- 27. Piällysmies ry
- 28. Maaseudun kehittämissyhdystys Mansikka ry
- 29. Kehittämissyhdystys Kalakukko ry
- 30. Ylä-Savon Veturi ry
- 31. Maaseudun kehittämissyhdystys Keski-Karjalan Je
- 32. Joensuun seudun LEADER -yhdistys
- 33. Vaara-Karjalan LEADER ry
- 34. Vesuri-ryhmä ry
- 35. Maaseutukehitys ry
- 36. Jyväsruihi ry
- 37. Maaseudun Kehittämissyhdystys Viisari ry
- 38. Kuusiokuntien kehittämissyhdystys ry
- 39. Seinäjoen Seudun Kehittämissyhdystys LIIVERI ry
- 40. Suupohjan Kehittämissyhdystys ry
- 41. AISAPARI - Härmänmaan ja Järvisuon kehittäm
- 42. Studieförbundet i Österbotten r.f.
- 43. YHYRES -kehittämissyhdystys ry
- 44. Pirityiset ry
- 45. Rieska-LEADER ry
- 46. Keskipiste-Leader ry
- 47. Nouseva Rannikkoseutu ry
- 48. Jokivarsien Moderni Maaseutuyhdistys JoMMA ry
- 49. Myötäle ry
- 50. Oulujärvi LEADER ry
- 51. Kainuun naisryttäjäry Leader ry
- 52. Peräpohjolan kehitys ry
- 53. Outokaira Tuottamhan ry
- 54. Kyläkulttuuria Tuntureitten Maassa ry
- 55. Pohjoisimman Lapin LEADER ry

Pohjakaarta © Adflecto Finland Oy

Ahvenanmaalla

- 56. LEADER Ahvenanmaa

MAASEUTUVERKOSTO

Seamk tutkimus- ja kehittämisspalvelut
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Harjunpää & Koivumäki

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LINKKEJÄ RAHOITUSOHJELMIIN JA MUUTA HYÖDYLLISTÄ

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto

Manner-Suomen maaseutuohjelma <http://www.maaseutu.fi/fi/index/maaseutuohjelma.html>.

”Euroopan unionissa on alkanut vuonna 2007 uusi maaseutupolitiikan ohjelmakausi. Suomeen on laadittu yksi kansallinen maaseudun kehittämisstrategia, jota toteuttavat kaksi maaseudun kehittämisohjelmaa: Manner-Suomen ja Ahvenanmaan. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman tavoitteita ovat elinvoimaisen ja toimivan maaseudun säilyminen, ympäristön tilan parantaminen ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käytön varmistaminen. Ohjelmassa on neljä toimintalinjaa. Ne sisältävät toimenpiteet, joilla painopisteitä käytännössä toteutetaan. Ensimmäiseen toimintalinjan toimenpiteitä ovat mm. nuorten viljelijöiden tuet, maa- ja metsätaloustuottajien koulutus, maatalouden investoinnit sekä elintarvike-, puu- ja bioenergia-alan kehittäminen. Toiseen toimintalinjaan kuuluvat mm. epäsuotuisten alueiden tuet, NATURA 2000 -alueille maksettavat tuet (LFA), maatalouden ympäristötuet sekä eläinten hyvinvoinnin edistäminen. Kolmanteen toimintalinjaan kuuluvat mm. maaseutuelinkeinojen monipuolistaminen ja kehittäminen maataloilla ja muissa maaseudun mikroyrityksissä, maaseutumatkailun kehittäminen ja maaseudun palveluiden ja kylien kehittäminen. Neljänteen toimintalinjaan kuuluu Leader-ryhmien toiminta em. linjojen mukaisesti sekä ryhmien alueiden ja valtioiden välinen yhteistyö. Aiempaan ohjelmakautteen verrattuna täysin uusia toimenpiteitä ovat muun muassa tuet elintarvikkeiden jalostukseen, eläinten hyvinvointiin sekä maaseudun mikroyritysten kehittämiseen. Ohjelmakaudella 2007-2013 maaseudun kehittämistä rahoitetaan EU:n maaseuturahastosta eli Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.”

EAKR – Euroopan aluekehitysrahasto, Alueellinen kilpailukyky ja työllisyystavoite -ohjelma

http://www.rakennerahastot.fi/02_eu_rr_ohjelmat/01_eakr/index.jsp

”Euroopan unioni osallistuu suomalaisten alueiden kehittämiseen Euroopan aluekehitysrahaston varoin viiden ohjelman avulla. Rahastosta tuetaan hankkeita, jotka kehittävät yrityksiä, innovaatioiden syntymistä, verkottumista, osaamista ja alueiden saavutettavuutta. EAKR-ohjelmien rahoitusta käytetään yhdessä ESR-ohjelman rahoituksen kanssa kilpailukykyyn ja työllisyyden edistämiseksi. Suomessa toteutetaan rakennerahastokaudella 2007-2013 viittä alueellista EAKR-ohjelmaa. Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi-Suomi, Pohjois-Suomi sekä Ahvenanmaa toteuttavat kukin omaa ohjelmaansa. Aluekehitysrahasto tukee yrityksiä ja alueiden rakenteellista kehitystä investoinneilla, joilla turvataan asukkaiden tasa-arvoisuus ja tulevaisuus eri maakunnissa. Aluekehitysrahasto keskittyy työllisyyden parantamiseen, alueiden kilpailukykyyn kehittämiseen ja elinvoimaisuuden lisäämiseen. Tavoitteet kannustavat yrittäjyyteen, innovaatioiden ja verkostojen synnyttämiseen, oppimis- ja innovaatioympäristöjen kehittämiseen sekä alueiden saavutettavuuden parantamiseen.”

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

ESR – Euroopan sosiaalirahasto, Manner-Suomen ESR-ohjelma

http://www.rakennerahastot.fi/rakennerahastot/fi/02_eu_rr_ohjelmat/02_esr/index.jsp

” ESR-ohjelman tarkoituksena on tehdä inhimillisiä investointeja eli tukea erilaisia työllisyyttä ja osaamista edistäviä hankkeita. Rahoituksella tuetaan heikoimmassa asemassa olevien mahdollisuuksia menestyä ja edistetään tasa-arvoisuutta. Rahaston avulla Suomessa voidaan parantaa työllisyyttä ja työllistymismahdollisuuksia sekä edistää uusien työpaikkojen luomista. Sosiaalirahaston ohjelmassa rahoitetaan hankkeita, joilla koulutetaan esimerkiksi pitkäaikaistyöttömiä ja vajaakuntoisia takaisin työelämään. Tavoitteina on työllistymisen edistäminen, työssä pysyminen ja syrjäytymisen ehkäisy. ESR tukee yrittäjyyttä ja yritysten kehittämistä sekä parantaa työorganisaatioiden toimivuutta ja tuottavuutta kestäväällä tavalla. ESR-ohjelmassa rahoitetaan myös rakenteellisia hankkeita, jotka koskettavat laajaa joukkoa ihmisiä pitkällä aikavälillä. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi koulutusjärjestelmien ja opetussuunnitelmien uudistamiset. Tavoitteena on parantaa koulutuksen vastaavuutta työelämän tarpeisiin. Tavoitteena on myös helpottaa koulutuksesta työelämään siirtymistä sekä aikuisväestön edellytyksiä osallistua koulutukseen. EU:n rakennerahastojen ohjelmakaudella 2007-2013 Suomessa toteutetaan yhtä valtakunnallista Euroopan sosiaalirahaston (ESR) osarahoittamaa toimenpideohjelmaa. Lisäksi Ahvenanmaa laatii oman ESR-ohjelmansa. Koko Suomi kuuluu EU:n alueellinen kilpailukyky- ja työllisyystavoitteen piiriin.”

ESR- ja EAKR-ohjelmien toteuttajille tarkoitetut sivut <http://www.rakennerahastot.fi/> ja hakemuslomake www.eura2007.fi

Maaseutuohjelmasta rahoitettavia hankkeita toteuttaville tarkoitettuja sivuja:

- Maaseutuverkostoyksikkö <http://www.maaseutu.fi/fi/index.html>.
- **Hanketoimijan käsikirja**
<http://www.maaseutu.fi/fi/index/maaseudunkehittaja/hanketoimijankasikirja.html> sisältää ohjeita maaseutuohjelmasta rahoitettavien hankkeiden toteuttajille.
- Maaseudun kehittäjän perussivut <http://www.maaseutu.fi/fi/index.html>

MUUTA KIVAA

- Kylätoiminnasta ja muusta maaseudun kehittämisestä kiinnostuneille <http://kylatoiminta.fi/>
- Maaseutututkijoiden ja maaseudun kehittäjien yhdistys Maaseudun uusi aika
<http://www.mua.fi/lehti.html>

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

- Maaseutua tutkitaan esimerkiksi Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa (Seinäjoki ja Mikkeli) <http://ruralia.sjoki.uta.fi/ruralia/index.htm>, Joensuun yliopistossa <http://www.joensuu.fi/ktl/> ja Vaasan yliopistossa www.uwasa.fi.
- Vaasan yliopiston Levón-instituutin julkaisut <http://www.uwasa.fi/levon/julkaisut> Lindqvist - Koski - Leinamo (2006). Maaseudun pienten töiden edistämisen taloudelliset kannustimet ja niiden rajoitteet. (julkaisu pdf-muodossa) 147 s. ISBN 952-476-172-6 Sisältää vinkkejä erilaisista rahoituskanavista. Vaikka tämä on julkaistu jo 2006, se on silti yhä sovellettavissa.
- Suomen Saaret ry:n kotisivulta löytyy kootusti hyödyllisiä linkkejä: <http://www.foss.fi/suomen-saaret/hankeopas/>
- Tietoa Euroopasta ja Euroopan unionista tarjoaa Europe Direct -tiedotusverkosto <http://www.nivala-haapajarvi.fi/europedirect/index.php?sivu=suomeneuropedirect>
- Kirjastoa ei pidä unohtaa! Katso esimerkiksi <http://www.linneanet.fi/kyhteydet.htm> tai ota yhteyttä oman kuntasi kirjastoon.
- Valtioneuvoston sivuilta www.vn.fi on linkit ministeriöiden sivuille
- Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä <http://www.maaseutupolitiikka.fi/> teemaryhmineen on hyvä tietolähde.
- Aluekeskusohjelmat <http://www.intermin.fi/aluekeskusohjelma> ja osaamiskeskusohjelmat <http://www.oske.net/> tähtäävät alueiden kehittämiseen ja osaamisen nostamiseen.
- Raha-automaattiyhdistys www.ray.fi sekä erilaiset rahastot ja säätiöt <http://www.saatiopalvelu.fi/> ovat varteenotettavia rahoituskanavia.

Seamk tutkimus- ja kehittämisspalvelut
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Hankesuunnittelun perussääntöjä (NH 2001)

1. Älä tee asioita vaikeammiksi kuin ne ovat. Hankkeen tarkoituksena ei ole monimutkaistaa tilannetta vaan parantaa, selkeyttää ja yksinkertaistaa.
2. Lähde tarpeesta: miksi hanketta tarvitaan.
3. Rajaa! Koko maailmaa ei kannata yrittää pelastaa kerralla. Keskity oleelliseen.
4. Ole realisti. Kustannusten ja saatavan hyödyn täytyy olla järkevässä suhteessa.
5. Etsi tietoa, tunnusta epävarmuutesi, kysele ja opi. Tyhmiä kysymyksiä ei ole.
6. Mieti kunnolla tavoitteet ja kuinka täytyy toimia, jotta tavoitteisiin päästään.
7. Mieti, miten tuloksia mitataan.
8. Muista tiedottaa asianosaisille, missä mennään.
9. Ota yhteyttä rahoittajaan ennen kuin jätät hankehakemuksen. Selvitä mm. tukiprosentit sekä hyväksyttävät kustannukset.
10. Muista että hankesuunnittelu on oppimista ja uusien asioiden kokeilua. Hyvät ideat eivät kypsy hankkeeksi hetkessä.

Onnea hankesuunnitteluun!

MAASEUTUVERKOSTO

Seamk tutkimus- ja kehittämisspalvelut
SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Harjunpää & Koivumäki

APUA TYLSYYTEEN?

Puuduttaako koulutus? Höpisevätkö kouluttajat mitä sattuu? Koskeeko aivoon? Ei hätää, viihdytä itseäsi osallistumalla PUPPUBINGOON!

Säännöt ovat yksinkertaiset: kuuntele kouluttajia tarkasti. Jos kuulet heidän päästävän suustaan oheisesta taulukosta löytyvän sanan, ruksaa rasti oikeaan ruutuun. Jos saat täyteen viiden ruudun vaaka-, pysty- tai vinorivin, nouse ylös ja huuda kuuluvalla äänellä: MAASEUTU KEHITTYY! Ensimmäistä huutajaa odottaa palkinto.

Aluekehitysrahasto	Kustannuspaikka	Verkostoyksikkö	Haasteellinen	Yleishyödyllinen
Temmi	Globalisaatio	Tuota niin-niin	Arviointi	Make
Suuralue	Ruohonjuuritaso	Vaikuttavuus	Rakennerahasto	Edunsaaja
Toimenpide	Manner-Suomi	Seurantatieto	Viranomainen	Kohderyhmä
Toimintaryhmä	Budjetti	Toimintalinja	Leader	Painopiste